

Centre of Expertise
Perspectief in Gezondheid
Een initiatief van *avans*

De eerste minuten tellen

Onderzoek naar EHBO-Behoefte binnen de samenleving

Image by Freepik

Colofon

24 februari 2026

Auteur: Cindy de Bot

© 2025

Centre of Expertise Perspectief in Gezondheid

Avans Hogeschool

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Methode	6
3	Resultaten	6
3.1	Ouders van kinderen 0–7 jaar	6
3.2	Jongeren van 12–18 jaar	6
3.3	Mensen van 20–30 jaar	7
	Conclusie	7

1 Inleiding

Het verlenen van eerste hulp door burgers vormt een essentiële schakel in de keten van zorg en veiligheid. In de eerste minuten na een ongeval of acute gezondheidsdreiging zijn het vaak geen professionals, maar ouders, jongeren, omstanders of collega's die als eersten aanwezig zijn. De mate waarin zij beschikken over actuele EHBO-kennis, praktische vaardigheden en handelingszekerheid kan in deze situaties het verschil maken tussen herstel en blijvende schade, of zelfs tussen leven en dood. Desondanks laat zowel nationaal als internationaal onderzoek zien dat het kennisniveau en de bereidheid om eerste hulp te verlenen onder burgers structureel tekortschieten.

Tegen deze achtergrond is het onderhavige onderzoeksprogramma tot stand gekomen als gezamenlijk initiatief van Het Oranje Kruis en het Centre of Expertise Perspectief in Gezondheid van Avans Hogeschool. Binnen deze samenwerking komen praktijkkennis, maatschappelijke opdracht en praktijkgericht onderzoek samen. Het Oranje Kruis vervult al decennialang een centrale rol in Nederland als autoriteit op het gebied van EHBO-richtlijnen, certificering en kwaliteitsborging. Het Centre of Expertise Perspectief in Gezondheid richt zich vanuit Avans Hogeschool op praktijkgericht onderzoek naar preventie, positieve gezondheid en het versterken van zelfredzaamheid van burgers in diverse levensfasen. Door deze krachten te bundelen is een onderzoekscontext gecreëerd waarin zowel wetenschappelijke onderbouwing als maatschappelijke toepasbaarheid centraal staan.

Het onderzoeksprogramma is uitgevoerd binnen het hbo-onderwijs, waarbij studenten van Opleidingen Verpleegkunde, Social Work en Pedagogiek praktijkgericht onderzoek hebben verricht. De samenwerking met Het Oranje Kruis heeft hierbij niet alleen gefunctioneerd als opdrachtgever, maar ook als inhoudelijk sparringpartner bij het formuleren van onderzoeksvragen, het duiden van resultaten en het vertalen van bevindingen naar concrete aanbevelingen voor de praktijk. Deze co-creatieve werkwijze sluit aan bij de ambitie om onderwijs, onderzoek en praktijk duurzaam met elkaar te verbinden.

Kenmerkend voor deze samenwerking is dat niet is gekozen voor één afgebakende doelgroep, maar voor een levensloopbenadering van EHBO en burgerhulpverlening. Door vier samenhangende onderzoeken uit te voeren onder ouders van jonge kinderen (0–7 jaar), ouders van schoolgaande kinderen (7–12 jaar), jongeren (12–18 jaar) en jongvolwassenen (20–30 jaar), ontstaat een breed en samenhangend beeld van hoe EHBO-kennis, houding en leerbehoeften zich ontwikkelen over verschillende levensfasen heen. Deze opzet maakt het mogelijk om zowel doelgroep-specifieke als overstijgende patronen te identificeren.

Het doel van dit overkoepelende naslagwerk is om de inzichten uit deze vier onderzoeken samen te brengen en te duiden in een bredere maatschappelijke en onderwijskundige context. Daarmee beoogt dit document bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van toegankelijke, doelgroepgerichte en preventief georiënteerde EHBO-initiatieven, die aansluiten bij de missie van Het Oranje Kruis en bij de onderzoeksagenda van het Centre of Expertise Perspectief in Gezondheid. Het naslagwerk biedt een onderbouwde basis voor toekomstige innovatie in EHBO-onderwijs, burgerhulpverlening en interprofessionele samenwerking tussen onderwijs, zorg en samenleving.

2 Methode

Alle deelonderzoeken zijn uitgevoerd volgens een mixed-methods onderzoeksopzet, waarin kwantitatieve enquêtes zijn gecombineerd met kwalitatieve semigestructureerde interviews. Deze aanpak maakte het mogelijk om:

- algemene patronen en trends in kennis en houding te beschrijven, én
- dieper inzicht te krijgen in motieven, onzekerheden, drempels en voorkeuren voor leren.

De onderzoeken zijn praktijkgericht opgezet, met duidelijke in- en exclusiecriteria, aandacht voor ethiek (informed consent, anonimiteit) en kwaliteitsborging via triangulatie en, waar mogelijk, memberchecks. De resultaten zijn telkens vertaald naar aanbevelingen voor laagdrempelige en doelgroepgerichte EHBO-initiatieven in samenwerking met Het Oranje Kruis.

3 Resultaten

3.1 Ouders van kinderen 0–7 jaar

Aan het enquêteonderzoek namen 117 ouders deel en werden 20 interviews afgenomen. De meerderheid was vrouw (69%) en tussen de 35 en 43 jaar (64%). Ruim twee derde (64%) had eerder een EHBO- of reanimatiecursus gevolgd, maar bij 31% lag de laatste training meer dan vijf jaar geleden.

Hoewel alle respondenten EHBO correct konden definiëren, voelde een aanzienlijk deel zich onzeker tot neutraal over het verlenen van eerste hulp aan hun kind (62%). In de praktijk gaf 40% aan daadwerkelijk EHBO te gaan verlenen in een noodsituatie. Vrijwel alle ouders vonden het belangrijk tot zeer belangrijk dat ouders EHBO-kennis hebben (98%).

De belangrijkste motivatie om een EHBO-cursus te volgen was de veiligheid van het kind (80%). Ouders gaven aan vooral behoefte te hebben aan kennis over vergiftiging, botbreuken, bloedingen, ademhalingsproblemen en brandwonden. De voorkeur ging duidelijk uit naar praktijkgerichte scholing (50%) en een toegankelijke locatie, bij voorkeur via school (58%). Tijdgebrek, afstand en kosten werden het vaakst genoemd als belemmeringen.

3.1.1 Conclusie doelgroep 0–7 jaar:

Ouders zijn sterk gemotiveerd om EHBO te leren, maar ervaren onvoldoende zelfvertrouwen. Zij hebben behoefte aan laagdrempelige, praktijkgerichte en herhaalbare EHBO-scholing die aansluit bij de thuissituatie met jonge kinderen.

3.2 Jongeren van 12–18 jaar

Aan het kwantitatieve onderzoek namen 154 jongeren deel; daarnaast zijn 25 jongeren geïnterviewd. Jongeren stonden overwegend positief tegenover EHBO: 95% vond het belangrijk dat jongeren leren hoe zij eerste hulp moeten verlenen. Het gemiddelde kennisniveau was redelijk (75,5% correcte antwoorden), maar het zelfvertrouwen om te handelen bleef beperkt.

Hoewel 57% aangaf een gratis EHBO-training te willen volgen, gaf een groot deel aan te twifelen vanwege tijdgebrek. Jongeren gaven een sterke voorkeur aan interactieve en praktijkgerichte werkvormen, zoals scenario-oefeningen en spellen, en vonden herhaling wenselijk wanneer deze in het schoolprogramma is geïntegreerd.

3.2.1 Conclusie doelgroep 12–18 jaar:

Jongeren erkennen het belang van EHBO, maar missen handelingszekerheid. Structurele, praktijkgerichte en leeftijdsgebonden EHBO-scholing binnen het onderwijs sluit het beste aan bij hun behoeften.

3.3 Mensen van 20–30 jaar

Aan het enquêteonderzoek namen 98 mensen van 20-30 jaar deel; daarnaast zijn 5 interviews afgenomen. Hoewel 43,9% ooit een volledige EHBO-cursus had gevolgd, beoordeelde de meerderheid het eigen kennisniveau als laag tot zeer laag. Angst om fouten te maken en stress in noodsituaties vormden belangrijke belemmeringen voor handelen.

Jongvolwassenen gaven aan gemotiveerd te zijn om te helpen, maar hadden behoefte aan flexibele leerconcepten, zoals blended learning (online theorie gecombineerd met praktijk). Actieve benadering van onderwijs, werk of sociale media werd als noodzakelijk gezien om deelname te vergroten.

3.3.1 Conclusie doelgroep 20–30 jaar:

Deze doelgroep vraagt om eigentijdse, flexibele EHBO-scholing die zelfvertrouwen versterkt en aansluit bij een druk en digitaal georiënteerd leven.

Conclusie

Dit onderzoeksprogramma, bestaande uit vier samenhangende praktijkgerichte onderzoeken in samenwerking met Het Oranje Kruis, laat overtuigend zien dat het tekort aan EHBO-kennis en handelingszekerheid geen geïsoleerd probleem is, maar een structureel en levensfase-overstijgend vraagstuk. Van ouders met jonge kinderen tot jongvolwassenen in de samenleving: in alle onderzochte doelgroepen is sprake van een combinatie van lage zelfeffectiviteit, beperkte praktische vaardigheden en onzekerheid om daadwerkelijk te handelen in noodsituaties.

Tegelijkertijd tonen de resultaten consistent aan dat de intrinsieke motivatie om eerste hulp te kunnen verlenen hoog is. Ouders voelen een sterke verantwoordelijkheid voor de veiligheid van hun kinderen, jongeren erkennen het maatschappelijke belang van EHBO en jongvolwassenen geven aan bereid te zijn om te helpen, mits zij zich voldoende bekwaam voelen. De kloof zit daarmee niet in de bereidheid, maar in het ontbreken van passende, toegankelijke en contextgebonden leerinterventies.

Een belangrijk overkoepelend inzicht is dat EHBO-leren niet los kan worden gezien van de leefwereld van de doelgroep. Effectieve scholing vraagt om aansluiting bij levensfase, dagelijkse context en ervaren risico's. Waar ouders vooral behoefte hebben aan praktische handelingszekerheid in huiselijke situaties, vragen jongeren om interactieve en ervaringsgerichte leervormen binnen het onderwijs, en zoeken jongvolwassenen flexibiliteit en autonomie in blended leerconcepten. Een generiek of traditioneel cursusaanbod blijkt voor geen van de doelgroepen optimaal passend.

Daarnaast onderstrepen de bevindingen het belang van herhaling en normalisering van EHBO-vaardigheden. In alle groepen komt naar voren dat eerder opgedane kennis snel vervaagt en dat onzekerheid toeneemt wanneer vaardigheden niet regelmatig worden geoefend. EHBO moet daarom niet worden benaderd als een

eenmalige competentie, maar als een doorlopende vaardigheid, die meegroeit met levensfasen en veranderende verantwoordelijkheden.

Vanuit maatschappelijk perspectief maken de resultaten duidelijk dat investeren in laagdrempelige EHBO-scholing verder reikt dan individuele competentieversterking. Adequate eerste hulp door burgers kan bijdragen aan:

- het beperken van gezondheidsschade,
- het verminderen van onnodige SEH-bezoeken,
- het versterken van zelfredzaamheid en collectieve veiligheid,
- en het ontlasten van de formele zorgketen.

Het onderzoeksprogramma levert daarmee een samenhangend en onderbouwd pleidooi voor een levensloopbenadering van EHBO-onderwijs, waarin Het Oranje Kruis, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners gezamenlijk optrekken. Door EHBO structureel te verankeren in scholen, wijken en dagelijkse leefomgevingen kan worden toegewerkt naar een samenleving waarin handelingsbereidheid niet wordt geremd door onzekerheid, maar wordt ondersteund door kennis, vertrouwen en routine.

Deze overkoepelende conclusie vormt daarmee een stevig inhoudelijk fundament voor verdere beleidsontwikkeling, curriculumvernieuwing en innovatie in burgerhulpverlening.

Centre of Expertise
Perspectief in Gezondheid

Een initiatief van **avans**

Cindy de Bot

Associate Lector Preventie binnen Verpleegkundige Zorg

NEEM CONTACT MET ONS OP

☎ 088-5256306

✉ perspectiefingezondheid@avans.nl